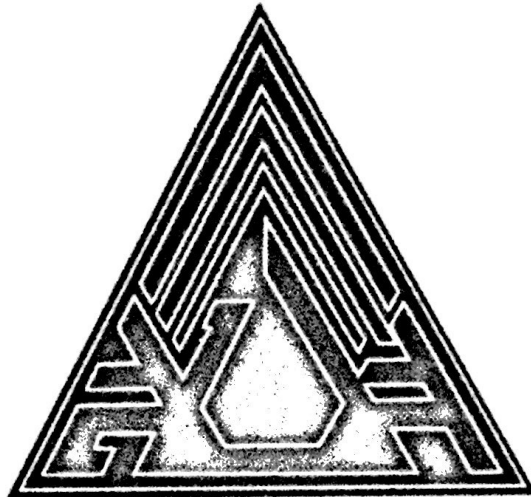

ความรู้เรื่องประกันสังคม

สำนักงานประกันสังคม

วราพร สุนทรสลิขภูมิกุล
ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคล

ความรู้เรื่องประกันสังคม

ประกันสังคม คือ การสร้างหลักประกันในการดำรงชีวิตของผู้ประกันตน โดยผู้ประกันตนมีหน้าที่จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม เพื่อรับผิดชอบในการเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเจ็บป่วย คลอดบุตร ทูพพลภาพ ตาย สงเคราะห์บุตร ชราภาพ และว่างงาน เพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาลที่ดี และมีรายได้อย่างต่อเนื่อง

คนทำงานหลายคนอาจจะยังไม่ทราบรายละเอียดที่แน่ชัดมากพอ รู้เพียงแต่ว่าในแต่ละเดือนเราต้องจ่ายค่าประกันสังคม แต่ไม่รู้ว่าทำไมเราต้องจ่าย แล้วเราจะได้สิทธิประโยชน์อะไรบ้างจากการจ่ายเงินในแต่ละเดือน บางครั้งคนทำงานหลายคนจะรู้สึกว่าการจ่ายเงินประกันสังคมเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเลย เพราะแทบจะไม่ได้ใช้สิทธิดังกล่าว การที่หลายคนคิดเช่นนั้น เป็นเพราะเขาไม่รู้ว่าเราจะได้ใช้สิทธิอะไรจากประกันสังคมบ้าง หากรู้แล้วก็จะเข้าใจระบบประกันสังคมได้ดีขึ้นอย่างแน่นอน

กองทุนประกันสังคม มีผู้ประกันตนทั้งหมด ๓ ประเภท ดังนี้

๑. พนักงานเอกชนทั่วไป (มาตรา ๓๓) ได้รับความคุ้มครอง ๗ กรณี
๒. เคยเป็นพนักงานแต่ลาออก (มาตรา ๓๔) ได้รับความคุ้มครอง ๖ กรณี
๓. อาชีพอิสระ/แรงงานนอกระบบ (มาตรา ๔๐) ได้รับความคุ้มครอง ๓ หรือ ๔ กรณี

แม้ว่าผู้ประกันตนแต่ละประเภทจะได้รับความคุ้มครองด้วยสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกัน แต่มีหน้าที่ที่จะต้องส่งเงินเข้ากองทุนเหมือนกัน เพื่อเฉลี่ยความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อให้เห็นความแตกต่างของผู้ประกันตนแต่ละประเภทอย่างชัดเจน ลองมาดูข้อสรุปของสิทธิประโยชน์ คุณสมบัติของผู้ประกันตนว่ามีอะไรบ้าง

ผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา ๓๓)

ผู้ประกันตนในกลุ่มนี้ คือ พนักงานบริษัทเอกชนทั่วไป ซึ่งมีสถานะเป็นลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีพนักงานตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป อายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี และไม่เกิน ๖๐ ปี โดยต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุน คิดเป็นสัดส่วนดังนี้ ลูกจ้าง ๕% + นายจ้าง ๕% + รัฐบาล ๒.๗๕% ของฐานเงินค่าจ้าง ขั้นต่ำตั้งแต่ ๑,๖๕๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา ๓๓) จะได้รับความคุ้มครอง มีดังนี้ กรณีเจ็บป่วย / อุบัติเหตุ กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน

ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา ๓๙)

ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ นี้ คือ บุคคลที่เคยทำงานอยู่ในบริษัทเอกชนในมาตรา ๓๓ มาก่อนแล้ว ลาออก แต่ต้องการรักษาสิทธิประกันสังคมไว้ จึงสมัครเข้าใช้สิทธิประกันสังคมในมาตรา ๓๙ แทน การสมัครประกันสังคมในกลุ่มนี้ มีเงื่อนไขว่าต้องเป็นผู้ประกันตนในมาตรา ๓๓ มาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๒ เดือน และลาออกมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน อีกทั้งต้องไม่เป็นผู้ทุพพลภาพ ผู้ประกันตนต้องส่งเงินเข้ากองทุน ๔๓๒ บาทต่อเดือน และรัฐบาลจะช่วยเหลืออีก ๑๒๐ บาทต่อเดือน ผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๙ จะได้รับความคุ้มครอง ดังนี้ กรณีเจ็บป่วย / อุบัติเหตุ กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร และกรณีชราภาพ

สำนักงานประกันสังคม (สปส.) ทุ่มเงินกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อเพิ่มสิทธิประโยชน์มอบให้ ผู้ประกันตนได้เข้าถึงการรับบริการอย่างคุ้มค่า มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา โดยได้เตรียมเพิ่มสิทธิประโยชน์ให้กับผู้ประกันตนใน ๖ เรื่องดังนี้

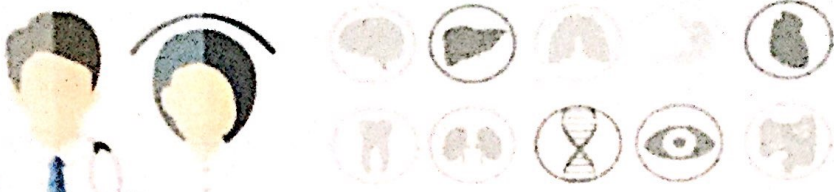
๑. ค่าคลอดบุตร คุณแม่คนใหม่จะได้ค่าคลอดบุตร จากครั้งละ ๑๒,๐๐๐ บาท เป็น ๑๓,๐๐๐ บาท
๒. เงินสงเคราะห์บุตร บุตรของผู้ประกันตนมีสิทธิได้รับเงินสงเคราะห์ จากรายละ ๓๕๐ บาท เป็น ๔๐๐ บาท
๓. ค่าทันตกรรม ผู้ประกันตนจะได้รับค่าทันตกรรมเพิ่มจากคนละ ๕๐๐ บาท/ปี ปีละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๒๕๐ บาท เป็น คนละ ๖๐๐ บาท/ปี ปีละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๓๐๐ บาท
๔. สิทธิการใช้บริการรพพื่นเทียม
๕. สิทธิการรักษาโรคทางจิต
๖. ค่ารักษาพยาบาลกรณีทุพพลภาพ จากเดือนละ ๒,๐๐๐ บาท เป็นเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท

นอกจากการเพิ่มสิทธิประโยชน์ ดังกล่าวเพื่อผู้ประกันตนแล้ว สำนักงานประกันสังคมยังได้ ปรับเพิ่มเงินช่วยเหลือลูกจ้างที่เจ็บป่วย หรือประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน ดังนี้

๑. เงินทดแทนกรณีมีคำสั่งแพทย์ให้ต้องพักรักษาตัว ๓ วันขึ้นไป จะได้รับเงินทดแทน ร้อยละ ๗๐ ของเงินเดือน
๒. ประสบอุบัติเหตุในการทำงานถึงขั้นทุพพลภาพ จะได้รับเงินช่วยเหลือ ๑๕ ปี
๓. เสียชีวิตเนื่องจากการทำงาน ทายาทจะได้รับเงินทดแทน ๗๐% ของค่าจ้าง จากเดิม ๘ ปี เป็น ๑๒ ปี

ประกันสังคมเตรียมเพิ่มสิทธิ “ตรวจสุขภาพฟรี” ให้แก่ผู้ประกันตน เผย อยู่ระหว่างประกาศในราชกิจจานุเบกษา คาด ตีเคาะวันที่ ๑ ม.ค. ๒๕๖๐ ย้ำตรวจสุขภาพได้ที่ รพ. ตามสิทธิ และตรวจได้เฉพาะรายการตามความเหมาะสมของอายุและรายการที่จำเป็น

ผู้ประกันตนเอ!รับปีใหม่ สำนักงานประกันสังคมให้ตรวจสุขภาพฟรี

บริการตรวจสุขภาพ	อายุ	ความถี่
ความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด	18-54	1 ครั้ง
	55-70	1 ครั้ง/ปี
ปัสสาวะ	55 ปีขึ้นไป	1 ครั้ง/ปี
น้ำตาลในเลือด	35-54	ตรวจทุก 3 เดือน
	55 ปีขึ้นไป	1 ครั้ง/ปี
การทำงานของไต	55 ปี	1 ครั้ง/ปี
ไขมันในเส้นเลือด	20 ปีขึ้นไป	ตรวจทุก 5 ปีขึ้นไป

ที่มา : สำนักงานประกันสังคม

โดยผู้ประกันตนที่เข้ารับบริการตรวจสุขภาพนั้น จะสามารถตรวจสุขภาพพื้นฐานได้ อาทิ ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ตรวจการทำงานของไต เพื่อค้นหาปัจจัยเสี่ยง ภาวะผิดปกติ หรือโรค ซึ่งนำไปสู่การป้องกันการส่งเสริมสุขภาพของผู้ประกันตน หรือหากพบความผิดปกติจะได้รับการบำบัดรักษาตั้งแต่ระยะแรกตามรายการ และหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการแพทย์กำหนด ซึ่งจะดูตามอายุ และความจำเป็น อาทิ การตรวจเต้านมโดยแพทย์ หรือบุคลากรสาธารณสุข ผู้ประกันตนอายุ ๓๐ - ๓๙ ปี ตรวจได้ทุก ๓ ปี แต่ถ้าอายุ ๔๐ - ๕๔ ปี ตรวจได้ทุกปี หรือการตรวจน้ำตาลในเลือด อายุ ๓๕ - ๕๔ ปี ตรวจทุก ๓ ปี แต่ถ้าอายุ ๕๕ ปีขึ้นไป ตรวจได้ ๑ ครั้งต่อปี หรือการเอกซเรย์ทรวงอก Chest x-ray ได้ ปีละ ๑ ครั้งอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป เป็นต้น

ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา ๔๐)

ผู้ประกันตนในมาตรา ๔๐ นี้ คือ บุคคลที่ไม่ได้เป็นลูกจ้างในบริษัทเอกชนตามมาตรา ๓๓ และไม่เคยสมัครเป็นผู้ประกันตนในมาตรา ๓๙ ผู้ที่จะสมัครประกันสังคมในมาตรา ๔๐ ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ หรือแรงงานนอกระบบ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๖๐ ปี ผู้สมัครสามารถเลือกสิทธิประโยชน์ได้ ซึ่งมีให้เลือก ๒ ชุด

ความคุ้มครอง ๓ กรณี - จ่าย ๑๐๐ บาท ต่อเดือน (จ่ายเอง ๗๐ บาท รัฐบาลสมทบ ๓๐ บาท) จะได้รับความคุ้มครอง ๓ กรณี

๑. กรณีจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อมีการนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ตั้งแต่ ๒ วันขึ้นไป
๒. กรณีทุพพลภาพ
๓. กรณีเสียชีวิต

ความคุ้มครอง ๔ กรณี - จ่าย ๑๕๐ บาท ต่อเดือน (จ่ายเอง ๑๐๐ บาท รัฐบาลสมทบ ๕๐ บาท) ผู้ประกันตนจะได้รับความคุ้มครอง ๔ กรณี

๑. กรณีจะได้รับเงินทดแทนการขาดรายได้เมื่อมีการนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ตั้งแต่ ๒ วันขึ้นไป
๒. กรณีทุพพลภาพ
๓. กรณีเสียชีวิต
๔. กรณีชราภาพ

ขั้นตอนการเบิกสิทธิประโยชน์ทดแทน

๑. ยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนฯ (สปส. ๒-๐๑/ม.๔๐) พร้อมหลักฐานประกอบการยื่นคำขอฯ ได้ที่สำนักงานประกันสังคมทั่วประเทศ
๒. ยื่นคำขอรับประโยชน์ทดแทนภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่มิสิทธิ
๓. เมื่อผู้ประกันตนได้รับแจ้งจากสำนักงานประกันสังคมให้รับเงินประโยชน์ทดแทน ผู้ประกันตนจะต้องรับเงินภายใน ๒ ปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่รับภายในกำหนด ให้เงินนั้นตกเป็นของกองทุน

หลักฐานประกอบการยื่นคำขอประโยชน์ทดแทน

กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย

๑. ยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนฯ (สปส. ๒-๐๑/ม.๔๐)
๒. ใบรับรองแพทย์
๓. สำเนาเวชระเบียน (ถ้ามี)
๔. สำเนาบัตรประชาชนหรือบัตรอื่นที่หน่วยงานราชการออกให้

กรณีทุพพลภาพ

๑. ยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนฯ (สปส. ๒-๐๑/ม.๔๐)
๒. ใบรับรองแพทย์
๓. สำเนาเวชระเบียน (ถ้ามี)
๔. สำเนาบัตรประชาชนหรือบัตรอื่นที่หน่วยงานราชการออกให้

กรณีตาย

๑. ยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนฯ (สปส. ๒-๐๑/ม.๔๐)
๒. สำเนามรณบัตร
๓. หลักฐานแสดงว่าเป็นผู้จัดการศพ
๔. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่หน่วยงานราชการออกให้ ผู้ประกันตนและผู้จัดการศพ
๕. สำเนาทะเบียนบ้าน ผู้ประกันตนและผู้จัดการศพ

กรณีเงินบำเหน็จชราภาพ

กรณีผู้ประกันตนอายุครบ ๖๐ ปีบริบูรณ์ และไม่ประสงค์เป็นผู้ประกันตน (ลาออก)

๑. ยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนฯ (สปส. ๒-๐๑/ม.๔๐)
๒. สำเนาบัตรประชาชนหรือบัตรอื่นที่หน่วยงานราชการออกให้

กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย

๑. ยื่นแบบคำขอรับประโยชน์ทดแทนฯ (สปส. ๒-๐๑/ม.๔๐)
๒. สำเนามรณบัตร
๓. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มีสิทธิรับเงินบำเหน็จชราภาพ
๔. สำเนาทะเบียนสมรสของผู้ประกันตน และบิดา มารดา (ถ้ามี)
๕. สำเนาสูติบัตรของบุตร หรือ สำเนาทะเบียนบ้านของบุตรกรณีไม่มีสูติบัตร

การขอรับคืนเงินสมทบที่จ่ายล่วงหน้า

ผู้ประกันตนหรือผู้มีสิทธิขอรับคืนเงินสมทบที่จ่ายล่วงหน้าได้ในกรณี ดังนี้

๑. ผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย
๒. ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ หรือ มาตรา ๓๔
๓. ผู้ประกันตนแจ้งความจำนงไม่ประสงค์เป็นผู้ประกันตน (ลาออก)

เอกสารที่ใช้ประกอบการยื่นคำขอรับเงินสมทบคืน มีดังนี้

กรณีผู้ประกันตนถึงแก่ความตาย

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ประกันตนและผู้มีสิทธิ
๒. สำเนามรณบัตร
๓. สำเนาทะเบียนสมรสของผู้ประกันตน และบิดา มารดา
๔. สำเนาสูติบัตรของบุตรผู้ประกันตน
๕. สำเนาบัตรประชาชนหรือบัตรอื่นที่หน่วยงานราชการออกให้
๖. เอกสารอื่นๆ ตามความจำเป็น

กรณีได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ หรือ มาตรา ๓๔ และกรณีผู้ประกันตนแจ้งความจำนงไม่ประสงค์เป็นผู้ประกันตน (ลาออก)

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรอื่นที่หน่วยงานราชการออกให้
ยื่นได้ที่สำนักงานประกันสังคมกรุงเทพมหานครพื้นที่ สำนักงานประกันสังคมจังหวัด/สาขา
ทุกแห่งทั่วประเทศ (ยกเว้นสำนักงานใหญ่ในบริเวณกระทรวงสาธารณสุข)

*****